



Sygn. akt II PK 255/10

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 6 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)
SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)
SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa J. B.
przeciwko P. Polska Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 kwietnia 2011 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego [...] z dnia 18 maja 2010 r.,

- 1. oddala skargę kasacyjną,**
- 2. oddala wniosek powoda o zasądzenie od strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 18 maja 2010 r. Sąd Okręgowy Wydział Pracy oddalił apelację pozwanej P. Polska Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od wyroku Sądu Rejonowego Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 grudnia 2009 r., zasądającego od pozwanej na rzecz powoda J.'a B. kwotę 37.959 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem wypowiedzenie umowy o pracę oraz 4.500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz nakazującego pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.898 zł tytułem opłaty od pozwu i nadającego wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 12.653 zł, a także zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powoda w instancji odwoławczej.

W sprawie tej ustalono, że w związku z powołaniem powoda na członka zarządu pozwanej Spółki, powód na podstawie umowy o pracę z dnia 30 czerwca 2006 r. zawartej na czas określony od dnia 1 sierpnia 2006 r. do dnia 31 maja 2009 r. został zatrudniony u pozwanej od dnia 1 sierpnia 2006 r. na stanowisku dyrektora generalnego w pełnym wymiarze czasu. Do jego obowiązków należało w szczególności bieżące zarządzanie Spółką. Umowa ta przewidywała w § 2 ust. 2, że może zostać rozwiązana przez każdą ze stron zgodnie z przepisami Kodeksu pracy, przy czym odwołanie z funkcji członka zarządu stanowiło uzasadnienie rozwiązania umowy za wypowiedzeniem. Wynagrodzenie powoda wynosiło 12.653 zł.

W dniu 2 sierpnia 2007 r. rano w kancelarii prawniczej /.../ odbyło się posiedzenie rady nadzorczej pozwanej Spółki, na którym byli obecni wszyscy jej członkowie tj. /.../. Na tym posiedzeniu podjęto jednomyślnie dwie uchwały. Uchwała nr 1 dotyczyła odwołania powoda z funkcji prezesa zarządu Spółki ze skutkiem od chwili podjęcia uchwały. Natomiast uchwała nr 2 (podjęta - jak wynika z protokołu bezpośrednio po uchwale nr 1) dotyczyła powołania B. K. na funkcję prezesa zarządu Spółki z chwilą podjęcia uchwały. Wobec wyczerpania porządku obrad posiedzenie to zakończono. Z protokołu tego posiedzenia nie wynika, aby rada nadzorcza zajmowała się w jakimkolwiek momencie sprawą wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. W tym samym dniu powodowi zostało wręczone przez F. W. i P. R. pismo z 2 sierpnia 2007 r., podpisane przez członków rady nadzorczej

o rozwiązaniu z powodem umowy o pracę z zachowaniem dwutygodniowego okresu wypowiedzenia na podstawie § 2 ust. 2 umowy o pracę. Nastąpiło to już w pomieszczeniu pozwanej firmy P. Polska sp. z o.o. Jako przyczynę rozwiązania umowy o pracę wskazano odwołanie powoda z funkcji prezesa zarządu pozwanej Spółki ze skutkiem na 2 sierpnia 2007 r., co czyniło jego dalsze zatrudnienie powoda na stanowisku dyrektora generalnego niemożliwym ze względu na utratę umocowania do zarządzania przedsiębiorstwem Spółki oraz wynikającą z tej przyczyny "utratę zaufania do niego ze strony Spółki".

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w pełni podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, który uwzględnił roszczenie powoda i uznał, że wypowiedzenie umowy o pracę nastąpiło z naruszeniem art. 3¹ k.p., ponieważ pozwana nie była reprezentowana przez organ uprawniony do dokonania takiej czynności i na podstawie art. 50 § 3 i 4 k.p. zasądził na rzecz powoda odszkodowanie w wysokości trzykrotnego miesięcznego wynagrodzenia. Trafnie Sąd Rejonowy uznał, że mimo, iż strony w umowie nie powołały się wprost na art. 33 k.p., to jednak sformułowanie § 2 ust. 2 zawartej umowy o pracę, przemawia za tym, że zgodną wolą stron było dopuszczenie możliwości przedterminowego rozwiązania umowy o pracę w drodze wypowiedzenia za okresem wypowiedzenia wskazanym w art. 33 k.p. Ponadto Sąd Rejonowy oprawidłowo ocenił kwestię niewłaściwej reprezentacji pozwanej przy dokonywaniu wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. W tym zakresie Sąd Okręgowy powołał się wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r. (I PK 273/07), w którym Sąd Najwyższy odszedł co prawda, od restrykcyjnego i dosłownego wymagania równoczesności czynności rady nadzorczej odwołania prezesa zarządu oraz rozwiązania z nim umowy o pracę i dopuścił możliwość wypowiedzenia umowy o pracę odwołanemu członkowi zarządu przez radę nadzorczą, ale tylko w sytuacji, gdy uchwała w tym przedmiocie została podjęta bezpośrednio po uchwale odwołującej pracownika z funkcji w zarządzie. Tymczasem „sekwencja zdarzeń w sprawie wskazuje, że w dniu 2 sierpnia 2007 r. rada nadzorcza bezpośrednio po odwołaniu powoda z funkcji Przewodniczącego Zarządu podjęła uchwałę o powołaniu nowego Przewodniczącego Zarządu, nie podjęła zaś uchwały w przedmiocie wypowiedzenia powodowi umowy o pracę. Zapisy z posiedzenia rady nadzorczej

nie wskazują by w ogóle taka uchwała została podjęta”. Dopiero po posiedzeniu członkowie rady nadzorczej udali się do siedziby Spółki i wręczyli powodowi wypowiedzenie umowy o pracę, co prowadziło do konstatacji, że „obie czynności - odwołanie z funkcji i wypowiedzenie umowy o pracę nie nastąpiły równocześnie na podstawie jednej uchwały, co skutkuje wadliwością tej czynności”. Dlatego należało zgodzić się ze stanowiskiem Sądu pierwszej instancji, że w rozpoznanej sprawie rada nadzorcza nie miała już uprawnień do wypowiedzenia powodowi umowy o pracę, gdyż nie dokonała tej czynności równocześnie z odwołaniem go z funkcji przewodniczącego zarządu lub bezpośrednio po podjęciu uchwały w tym przedmiocie. Przy czym Sąd pierwszej instancji nie wymagał, aby wypowiedzenie powodowi umowy o pracę miało postać uchwały, a jedynie by ta czynność rozwiązująca stosunek pracy wystąpiła bezpośrednio po odwołaniu powoda z funkcji przewodniczącego zarządu wskutek podjęcia uchwały w tym przedmiocie. Dlatego apelacja strony pozwanej nie zasługiwała na uwzględnienie.

W skardze kasacyjnej pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego w szczególności: 1/ art. 203 § 1 k.s.h. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że stosunek korporacyjny regulowany przez przepisy tego Kodeksu jest stosunkiem związanym i tożsamym ze stosunkiem pracy łączącym pracownika ze spółką, 2/ art. 210 § 1 k.s.h. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wypowiedzenie umowy o pracę z członkiem zarządu spółki z o.o. może być dokonane przez radę nadzorczą wyłącznie i jednocześnie z odwołaniem go z funkcji członka zarządu, 3/ art. 61 § 1 k.c. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że wypowiedzenie stosunku pracy odwołanemu członkowi zarządu spółki z o.o. jest skuteczne wobec niego już z momentem podjęcia uchwały o odwołaniu i wypowiedzeniu, a nie z chwilą złożenia mu oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy o pracę z powodu odwołania go z funkcji w zarządzie spółki, 4/ art. 30 § 1 pkt 2 k.p. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że uchwała rady nadzorczej w przedmiocie podjęcia decyzji o wypowiedzeniu zastępuje złożenie oświadczenia o rozwiązaniu stosunku pracy z pracownikiem, 5/ art. 222 § 4 k.s.h. przez jego niezastosowanie i przyjęcie, że oświadczenie rady nadzorczej o wypowiedzeniu umowy o pracę podpisane przez wszystkich jej członków nie może być uznane za uchwałę tego organu w rozumieniu tej podstawy kasacyjnej.

Okolicznością uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania jest występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych: 1/ czy na gruncie art. 210 k.s.h., aby skutecznie dokonać rozwiązania stosunku pracy z członkiem zarządu przez radę nadzorczą spółki z o.o. konieczne jest zawarcie w jednej uchwale rady nadzorczej odwołania tego członka zarządu oraz jednocześnie oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku (wypowiedzenia) w rozumieniu art. 30 § 1 pkt 2 k.p., 2/ jak należy interpretować wymóg jednoczesności wskazywany w orzecznictwie Sądu Najwyższego: odwołania członków zarządu spółki z o.o. wraz ze złożeniem oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku pracy (wypowiedzenia), 3/ czy na gruncie art. 210 k.s.h. dla skuteczności rozwiązania stosunku pracy z członkiem zarządu spółki z o.o. przez radę nadzorczą wymagane jest, aby czynności podjęcia uchwały o odwołaniu członka zarządu oraz złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku pracy w rozumieniu art. 30 § 1 pkt 2 k.p. musiały być skutecznie dokonane podczas posiedzenia rady nadzorczej, 4/ czy uchwała rady nadzorczej w przedmiocie podjęcia decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy w formie wypowiedzenia zastępuje oświadczenie woli o wypowiedzeniu stosunku pracy w rozumieniu art. 30 § 1 pkt 2 k.p.

Zdaniem skarżącej, konkluzje wywiedzione przez Sąd Okręgowy w szczególności z orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I PK 273/07, były nieuprawnione, bowiem Sąd Najwyższy dopuścił w nim możliwość skutecznego upoważnienia przewodniczącego rady nadzorczej do dokonania wypowiedzenia bezpośrednio po podjęciu uchwały o odwołaniu go z członkostwa w zarządzie, z czego nie wynika wymaganie, że równocześnie i bezpośrednio po odwołaniu rada nadzorcza powinna podjąć uchwałę o wypowiedzeniu stosunku pracy. Z tego orzeczenia Sądu Najwyższego wynika wprost, że po odwołaniu wystarczające jest nawet podjęcie uchwały o upoważnieniu członka rady nadzorczej do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku pracy odwołanemu członkowi zarządu. Stan niepewności prawnej na gruncie występujących w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozbieżności i niespójności dotyczy i wymaga wyjaśnienia zasad i rozumienia jednoczesności odwołania członka zarządu i wypowiedzenia z nim stosunku pracy. "W każdym konkretnym przypadku rada nadzorcza musi oceniać, czy wręczenie wypowiedzenia

odwołanemu członkowi np. kilka minut po podjęciu uchwały o jego odwołaniu spełnia wymaganie jednoczesności, czy też nie. Rodzą się przy tym wątpliwości jak w sposób formalny powinna procedować rada nadzorcza aby odwołać członka zarządu i rozwiązać z nim stosunek pracy, tak aby zachować wymogi z art. 210 § 1 kodeksu spółek handlowych, art. 61 § 1 kodeksu cywilnego oraz art. 30 § 1 kodeksu pracy jednocześnie. Czy konieczna jest obecność odwołanego członka zarządu na posiedzeniu rady nadzorczej w momencie podejmowania uchwał o odwołaniu i wypowiedzeniu? Czy do skutecznego wypowiedzenia stosunku pracy członkowi zarządu wystarczające jest podjęcie samej uchwały, czy konieczne jest również jej skuteczne zakomunikowanie członkowi zarządu? Uzasadnione jest więc rozstrzygnięcie tych niezwykle ważnych dla praktyki wątpliwości prawnych”. Według skarżacej, “wypowiedzenie miało być czynnością następczą do odwołania, w żadnym przypadku jednoczesnym”. W rozpoznawanej sprawie “uchwałę o odwołaniu członka zarządu i skuteczne złożenie oświadczenia woli o wypowiedzeniu dzieliły dosłownie godziny” i nie miało znaczenia to, że w międzyczasie rada nadzorcza podjęła uchwałę o powołaniu nowego prezesa zarządu pozwanej spółki. Ponadto zawsze wypowiedzenie stosunku pracy jest skutecznie dokonane dopiero z momentem jego dojścia do wiadomości pracownika (art. 61 k.c.), co w przypadku wysłania go przesyłką pocztową może trwać “kilka dni, nawet tygodni”, tymczasem spółka nie może być pozbawiona zarządu. Z konstrukcji odwołania z funkcji członka zarządu i wypowiedzenia mu z tej przyczyny stosunku pracy wynika, że wymienione czynności “nigdy nie nastąpią równocześnie, za wyjątkiem sytuacji gdy członek zarządu - pracownik jest obecny na posiedzeniu rady nadzorczej”. W rozpoznawanej sprawie “jedynym możliwym działaniem było wręczenie wypowiedzenia bezpośrednio po posiedzeniu rady nadzorczej, gdyż odwoływany członek zarządu nie był na nim obecny”. W innym przypadku podjęcie uchwały o wypowiedzeniu umowy o pracę odwołanemu członkowi zarządu spółki “bez komunikacji, nie jest oświadczeniem woli (wypowiedzeniem), a jedynie czynnością zmierzającą do wypowiedzenia”, która wymaga doręczenia pracownikowi.

W konsekwencji skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od

powoda na rzecz skarżącej kwoty 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje, a także o zasądzenie od powoda na rzecz skarżącej kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm właściwych.

W odpowiedzi na skargę powód wniósł o jej oddalenie z uwagi na brak uzasadnionych podstaw oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawiera usprawiedliwionych podstaw. Z braku proceduralnych zarzutów kasacyjnych Sąd Najwyższy był związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) Wynika z nich, że przedmiotem posiedzenia rady nadzorczej pozwanej spółki w dniu 2 sierpnia 2007 r. było wyłącznie podjęcie dwóch uchwał: pierwszej - dotyczącej odwołania powoda z funkcji prezesa zarządu pozwanej spółki „ze skutkiem od chwili powzięcia niniejszej uchwały”, a następnie kolejnej (drugiej) uchwały w sprawie bezpośredniego powołania nowego prezesa zarządu, również z analogicznym skutkiem prawnym - „od chwili powzięcia niniejszej uchwały”. Z pisemnego protokołu tego posiedzenia rady nadzorczej wynika, że „wobec wyczerpania porządku obrad i braku wolnych wniosków”, jego przewodnicząca zamknęła to posiedzenie.

Te miarodajne ustalenia usprawiedliwiały konstatacje Sądów obu instancji, że na wymienionym posiedzeniu rada nadzorcza strony pozwanej nie podjęła uchwały o wypowiedzeniu umowy o pracę powodowi odwołanemu z korporacyjnej funkcji prezesa zarządu, w szczególności nie dokonała takiej czynności prawnej przed powołaniem nowego prezesa zarządu, który na podstawie uchwały o powołaniu go na to stanowisko stał się z chwilą jej podjęcia podmiotem uprawnionym (w przypadku jednoosobowego zarządu spółki na podstawie art. 201 § 1 k.s.h.) lub współuprawnionym (w przypadku zarządu wieloosobowego - art. 205 § 1 k.s.h.) do dokonywania czynności prawnych w prawie pracy wobec byłego już prezesa zarządu, który utracił taki status prawny członka (prezesa) zarządu z

chwilą podjęcia uchwały o natychmiastowym ustaniu korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie pozwanej spółki.

W judykaturze dominuje stanowisko, że uchwała odwołująca członka zarządu spółki z o.o. pozbawia odwołanego korporacyjnego statusu prawnego (przymiotu piastuna organu osoby prawnej) z chwilą podjęcia stosownej uchwały lub w innym terminie w niej wskazanym, chyba że uchwała ta zostanie następnie skutecznie podważona w trybie przepisów prawa handlowego i wyeliminowana z obrotu prawnego prawomocnym orzeczeniem sądu gospodarczego. Do czasu wydania takiego orzeczenia sąd pracy nie jest uprawniony do oceny legalności uchwały o odwołaniu członka zarządu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2004 r., I PK 305/03, OSNP 2004 nr 24, poz. 421). Pochodzące z tego samego dnia późniejsze rozwiązanie przez radę nadzorczą umowy o pracę z wcześniej odwołanym powodem z funkcji prezesa zarządu, zwłaszcza takie, które tak jak w rozpoznawanej sprawie zostało „przedzielone” uchwałą o powołaniu nowego prezesa zarządu, było zatem niewątpliwie dokonane już przez organ nieuprawniony do rozwiązania stosunku pracy z powodem, który wcześniej utracił status prawny członka (prezesa) zarządu pozwanej spółki, co nie pozbawiło go roszczeń ze stosunku pracy związanych z utraconą funkcją członka zarządu (art. 203 § 1 zdanie drugie k.s.h.).

W miarodajnej sekwencji zdarzeń rozpoznawanej sprawy nieuzasadniony był kasacyjny zarzut naruszenia art. 210 § 1 k.s.h., bo wbrew twierdzeniom skargi kasacyjnej Sąd drugiej instancji wcale nie przyjął, że korporacyjny stosunek członkostwa w zarządzie pozwanej spółki z o.o. był tożsamy ze stosunkiem pracy powoda, ale prawidłowo uznał, że oba te stosunki prawne mogą być ze sobą powiązane w ten sposób, że jeżeli stosunek korporacyjny poprzedza nawiązanie stosunku pracy, to ustanie stosunku korporacyjnego, które może nastąpić w każdym czasie wskutek odwołania z pełnionej funkcji korporacyjnej (art. 203 § 1 zdanie pierwsze k.s.h.), nie prowadzi do automatycznego rozwiązania stosunku pracy na podstawie uchwały rady nadzorczej o pozbawieniu go korporacyjnej funkcji członka zarządu (art. 203 § 1 zdanie drugie k.s.h.) ani nie usprawiedliwia późniejszego rozwiązania stosunku pracy przez radę nadzorczą z byłym już członkiem zarządu spółki, choćby oświadczenie o wypowiedzeniu mu umowy o

pracę podpisali wszyscy członkowie rady nadzorczej, którzy wcześniej utracili status prawny organu spółki z o.o. uprawniony do podjęcia uchwały o rozwiązaniu stosunku pracy z byłym już członkiem zarządu spółki z o.o.

W judykaturze przyjmuje się, że możliwe jest wypowiedzenie umowy o pracę odwołanemu prezesowi zarządu przez radę nadzorczą spółki z o.o. tylko w razie podjęcia na jednym posiedzeniu tego organu uchwał, z których wynika zarówno ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa, które dokonuje się z chwilą odwołania z funkcji pełnionej w zarządzie spółki, jak i bezpośrednia (równoczesna) wola wypowiedzenia stosunku pracy odwołanemu członkowi zarządu ze względu na ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki z o.o. (por. wyroki Sądu Najwyższego z: dnia 13 kwietnia 1999 r., I PKN 3/99, OSNP 2000 nr 12, poz. 460; z dnia 24 stycznia 2002 r., I PKN 838/00, LEX nr 76857; z dnia 18 grudnia 2002 r., I PK 296/2, Prawo pracy 2003 nr 7-8, s. 49; z dnia 26 września 2006 r., II PK 47/06, OSNP 2007 nr 19-20, poz. 271 i z dnia 4 października 2007 r., I PK 127/07, Monitor Prawa Pracy 2008 nr 4, s. 193). W tej utrwalonej koncepcji, skutek podjęcia uchwały o odwołaniu z funkcji członka zarządu spółki z o.o. następuje natychmiastowe ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki, co wszakże nie prowadzi do automatycznego rozwiązania stosunku pracy z osobą, która na stanowisku członka zarządu była zatrudniona na podstawie stosunku pracy. Z momentem ustania korporacyjnego stosunku członkostwa w zarządzie spółki z o.o. skutek odwołania przez uprawniony organ (art. 203 § 1 zdanie pierwsze k.s.h.) organem właściwym do podejmowania wszelkich czynności prawnych w imieniu pracodawcy (spółki z o.o.), w tym do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem, który utracił status członka jej zarządu, staje się - co do zasady - zarząd spółki, z wyjątkiem sytuacji, w której z jednego procedowania rady nadzorczej (jednej uchwały lub bezpośrednio następujących po sobie i powiązanych wzajemnym związkiem przyczynowo-skutkowym uchwał) wynikały „równocześnie” dwojakie skutki prawne, tj. natychmiastowe ustanie korporacyjnego stosunku członkostwa połączone z bezpośrednio wyrażoną wolą wypowiedzenia stosunku pracy z tej uzasadnionej przyczyny, która wyklucza dalsze realizowanie stosunku pracy na utraconym stanowisku członka zarządu spółki z o.o. W ustalonym stanie faktycznym sprawy

usuwa się spod kasacyjnego rozeznania określona przez samą stronę skarżącą jako „absurdalna” sytuacja, w której w związku z natychmiastowym odwołaniem prezesa zarządu spółki z o.o. teoretycznie (chyba raczej „spekulacyjnie”) nie dochodzi do równoczesnego powołania innej osoby do pełnienia tej „zwolnionej” funkcji korporacyjnej, i nie wymaga rozstrzygnięcia w rozpoznanej sprawie problem choćby okresowego braku organu spółki uprawnionego do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy w jej imieniu „(przy zarządzie jednoosobowym) przez okres czasowy od momentu podjęcia uchwały o odwołaniu do czasu skutecznego dokonania wypowiedzenia stosunku pracy odwoływanemu członkowi zarządu”.

Dla porządku trzeba wszakże podkreślić, że nawet i także wtedy, gdy oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy byłemu już członkowi zarządu spółki z o.o. złożył - tak jak w rozpoznawanej sprawie - niewłaściwy organ osoby prawnej (rada nadzorcza pozwanej spółki), to jest ono skuteczne, gdy spółka jako pracodawca podejmowała czynności potwierdzające ustanie stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 1999 r., I PKN 117/99, OSNP 2000 nr 17, poz. 646). W ustalonych okolicznościach sprawy nie był usprawiedliwiony zarzut naruszenia art. 210 § 1 k.s.h., oparty na stanowisku Sądu Najwyższego zawartym w wyroku z dnia 21 maja 2008 r., I PK 273/07 (OSNP 2009 nr 19-20, poz. 254), w którym Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności podtrzymał pogląd, że po podjęciu uchwały o odwołaniu członka zarządu rada nadzorcza spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie ma już w stosunku do tego pracownika „atrybutu organu uprawnionego do działania za pracodawcę w rozumieniu art. 3¹ k.p., gdyż nie ma zastosowania uprawniający ją do tego przepis art. 203 k.h”, ale następnie uznał za spełnione „wymaganie równoczesności” uchwały rady nadzorczej o „upoważnieniu jej prezesa” do rozwiązania umowy o pracę z odwołanym członkiem zarządu tylko dlatego, że była ona bezpośrednio „podjętą w tym samym dniu i wchodzącą w życie w tym dniu”. Taka wykładnia kompetencji rady nadzorczej do rozwiązania stosunku pracy z byłym, bo wcześniej odwołanym już członkiem zarządu spółki z o.o., dokonana ze względu na tę samą datę (dzień) podjęcia obu uchwał, spotkała się z krytyką w piśmiennictwie prawniczym, w którym argumentowano, że „nie ma podstaw, by wywodzić, że akt odwołania członka zarządu ze stanowiska, oczywiście w sytuacji, gdy nie określono innego terminu

odwołania - wywołuje skutki równocześnie z uchwałą podjętą w późniejszym czasie, choćby nawet w tym samym dniu i kilka minut po niej. Przeczyłoby to istocie uchwały o odwołaniu członka zarządu, wywołującej natychmiastowy skutek z chwila podjęcia. Stąd w odniesieniu do byłego członka zarządu (odwołanego z funkcji) rada nadzorcza traci kompetencje w sferze prawa pracy” (tak A. Rzetecka-Gil, Glosa do wyroku z dnia 21 maja 2008 r., I PK 273/01, LEX/el 2009). W ocenie Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę kasacyjną w przedmiotowej sprawie nie jest uzasadnione dalsze poszerzanie możliwości jurysdykcyjnego uznania spełnienia wymagania „równoczesności” uchwały o ustaniu korporacyjnego stosunku członkostwa połączonego z wolą wypowiedzenia z tej przyczyny stosunku pracy na stanowisku członka zarządu spółki z o.o. wtedy, gdy odrębne uchwały (podpisane przez wszystkich członków rady nadzorczej stanowiska) w obu tych przedmiotach (natychmiastowego ustania stosunku korporacyjnego połączonego z wolą rozwiązania stosunku pracy), pochodziły wprawdzie z tego samego dnia, ale nie zostały podjęte na tym samym posiedzeniu rady nadzorczej bezpośrednio po sobie (jedna po drugiej), ale podpisane przez wszystkich członków rady nadzorczej pozwanej spółki wypowiedzenie umowy o pracę byłemu już członkowi zarządu nastąpiło już po zakończeniu posiedzeniu tego organu, a ponadto było „przedzielone” wcześniejszą, bo podjętą na zakończonym posiedzeniu uchwałą rady nadzorczej o powołaniu nowego prezesa zarządu pozwanej spółki, który z tego tytułu był organem uprawnionym do wypowiedzenia stosunku pracy (art. 3¹ § 1 k.p.) pracownikowi odwołanemu z funkcji członka (prezesa) zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Przepis art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p. nie stoi na przeszkodzie uznaniu możliwości i legalności podjęcia uchwały lub podpisania przez wszystkich członków rady nadzorczej oświadczenia woli o wypowiedzeniu stosunku pracy odwołanemu członkowi zarządu spółki z o.o., które w sferze prawa pracy jest istotnie skutecznie złożone dopiero z chwilą dojścia oświadczenia o rozwiązaniu stosunku pracy do wiadomości pracownika (adresata) w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią (art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p.). W kwestii skutków prawnych obu analizowanych czynności należy rozróżnić możliwość i legalność dokonania przez organ uprawniony do działania w imieniu pracodawcy

(art. 3¹ k.p.) czynności prawnej zmierzającej do rozwiązania stosunku pracy z odwołanym członkiem zarządu w związku z pozbawieniem go funkcji korporacyjnej prezesa zarządu spółki z o.o., która wszakże nie zawsze jest uwarunkowana legitymacją jednego i tego samego organu istniejącą zarówno w dacie podjęcia decyzji o wypowiedzeniu, jak i w momencie rozpoczęcia biegu czynności rozwiązującej stosunek pracy (okresu wypowiedzenia), który to skutek wywołuje doręczenie pracownikowi odwołanemu z wymienionej funkcji pisma o rozwiązaniu z nim stosunku pracy (art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Nie narusza prawa pracy sytuacja, w której decyzję o wypowiedzeniu umowy o pracę odwołanemu członkowi zarządu spółki z o.o. dokonuje organ uprawniony do podejmowania czynności korporacyjnych połączonych z wypowiedzeniem stosunku pracy odwołanemu członkowi zarządu, który następnie utracił przed doręczeniem pracownikowi (odwołanemu członkowi zarządu spółki z o.o.) decyzji o rozwiązaniu z nim stosunku pracy wymieniony status prawny na rzecz innego lub kolejnego organu zarządzającego w rozumieniu (art. 3¹ k.p.). W praktyce nie są wykluczone przypadki, w których organ pracodawcy podejmujący decyzję o rozwiązaniu umowy o pracę z pracownikiem przestaje pełnić funkcję organu uprawnionego do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy w imieniu pracodawcy przed skutecznym doręczeniem pracownikowi decyzji prowadzącej do rozwiązania stosunku pracy, która ponadto nie wymaga jej doręczenia wyłącznie przez organ zarządzający, ale dojścia jej do wiadomości pracownika w każdy sposób, który umożliwia mu zapoznanie się z treścią decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy (art. 61 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Inaczej rzecz ujmując, przepisy prawa pracy nie wymagają tożsamości tego samego organu zarządzającego (działającego w imieniu pracodawcy na podstawie art. 3¹ k.p.) w momentach podejmowania decyzji o rozwiązaniu umowy o pracę oraz jej potencjalnie późniejszego doręczenia pracownikowi, który nie musi być obecny przy podjęciu decyzji o rozwiązaniu z nim umowy o pracę, byleby miał możliwość zapoznania się z treścią czynności prawnej zmierzającej do rozwiązania z nim stosunku pracy.

Wedle prawidłowo ocenionych ustaleń w rozpoznawanej sprawie - po zakończeniu posiedzenia rady nadzorczej pozwanej spółki z o.o., na którym nie powzięto uchwały o wypowiedzeniu powodowi umowy o pracę, organ ten (rada

nadzorcza) nie była już właściwa (uprawniona) do podjęcia istotnie równoznacznego z jej uchwałą, bo podpisanego przez wszystkich członków rady nadzorczej oświadczenia o rozwiązaniu stosunku pracy z powodem. Taka miarodajna sekwencja istotnych zdarzeń prawnych przekreślała zasadność kasacyjnych zarzutów naruszenia art. 61 k.c. w związku z art. 300 k.p., jak i art. 30 § 1 pkt 2 k.p.

Inny zarzut naruszenia art. 30 § 2 pkt 2 k.p., jakoby Sąd drugiej instancji „błędnie przyjął, że wypowiedzenie podpisane przez wszystkich członków rady nadzorczej, złożone w formie oświadczenia woli odwoływanemu członkowi zarządu, nie może stanowić uchwały rady nadzorczej” był nieuprawniony, bo przytoczony *in extenso* fragment uzasadnienia zaskarżonego wyroku tego Sądu stanowi, że „zapisy z posiedzenia rady nadzorczej nie wskazują by w ogóle taka uchwała została podjęta”, z czego jednoznacznie wynikało tylko tyle, że uchwała taka nie została podjęta na tym samym posiedzeniu tego organu, na którym wszyscy członkowie rady nadzorczej podpisaliby oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy odwołanemu prezesowi zarządu. W ustalonej „sekwencji zdarzeń” oznaczało to, że podpisane później „w odstępie kilku godzin” przez wszystkich członków rady nadzorczej, (co zachowało wymagane kolegalności procedowania tego organu), oświadczenie woli o rozwiązaniu stosunku pracy z odwołanym członkiem (prezesem) zarządu pozwanej spółki zostało dokonane już przez organ nieuprawniony, który na wcześniej zakończonym posiedzeniu nie zachował wymagania odwołania z korporacyjnej funkcji prezesa zarządu, które byłoby połączone z równoczesnym rozwiązaniem z tej przyczyny umowy o pracę na wymienionym stanowisku pracy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że rada nadzorcza spółki z o.o. może wypowiedzieć umowę o pracę odwołanemu prezesowi jej zarządu przez podjęcie na tym samym posiedzeniu jednej lub najwyżej dwóch kolejnych i bezpośrednio powiązanych ze sobą związkami czasowo-przyczynowo-skutkowym uchwał, w następstwie których z chwilą odwołania z funkcji pełnionej w zarządzie spółki ustaje korporacyjny stosunek członkostwa, jeżeli czynność ta zostaje bezpośrednio połączona z podjęciem uchwały o wypowiedzeniu z tej przyczyny

umowy o pracę, co prowadzi do rozwiązania stosunku pracy z upływem okresu wypowiedzenia i dlatego wyrokował na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

Równocześnie i dla porządku Sąd Najwyższy oddalił wniosek powoda o zasądzenie od strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, ponieważ wniosek ten był zawarty w odpowiedzi na skargę z 6 października 2010 r., która nie wywoływała skutków prawnych, bo zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału II Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego z dnia 14 października 2011 r. odpowiedź powoda na skargę kasacyjną została zwrócona na podstawie art. 132 § 1 zdanie trzecie k.p.c., a taki sam wniosek zawarty w piśmie procesowym powoda z dnia 29 października 2010 r. wpłynął już po upływie terminu do skutecznego wniesienia odpowiedzi na skargę kasacyjną, o którym mowa w art. 398⁷ § 1 k.p.c.